

Basiscursus Cognitieve Gedragstherapie met aandacht voor kinderen, jongeren en volwassenen

Hoofddocent: drs. W. Heiner
Klinisch psycholoog/cognitief gedragstherapeut

King opleidingen organiseert samen met Willemine Heiner een basiscursus cognitieve gedragstherapie met speciale aandacht voor kinderen en jeugdigen. De basiscursus bestaat uit een inleiding (30 uur, bijeenkomst 1 t/m 5) en een verdieping (70 uur bijeenkomst 6 t/m 16). De nadruk in het inleidende deel van de cursus ligt op het kennismaken met het cognitief gedragstherapeutisch proces, de leertheorieën, de geschiedenis van de gedragstherapie. De deelnemers oefenen met kennismaken, start werkrelatie, inventariseren van probleemgebieden en probleemgedrag, diagnostiek, topografische analyse en registratieopdrachten en met maken van holistische theorie, betekenis en functieanalyse.

In het verdiepingsdeel (70 uur), zal het cognitief gedragstherapeutische proces zich richten op volwassenen, kinderen, jeugdigen, hun ouders en het gezin. Deelnemers leren om samen met de cliënt (en de ouders) het probleem en de mogelijke oplossingen te analyseren. Op basis van de analyses wordt samen met de cliënt (en de ouders) doelen gesteld en interventies geselecteerd die passend zijn voor volwassenen, kinderen en jeugdigen.

Aan bod komen cognitief gedragstherapeutische interventies, geldende richtlijnen en bewezen effectieve interventies per stoornis, alsook specifieke aanpassingen dan wel valkuilen in de behandeling. De behandeling kan individueel, middels mediators, alsook in een groep uitgevoerd worden en zal, bij jonge leeftijd van de cliënten, ondersteund worden door spel en verbeelding.

Aandacht zal besteed worden aan de analyse en behandeling van angststoornissen, dwangstoornissen en ticstoornissen, ADHD en gedragsstoornissen, stemmingsstoornissen en post traumatische stresstoornissen. Tenslotte komt het bevorderen van generalisatie van het behandelresultaat, het afsluiten van de behandeling en terugvalpreventie aan bod.

Werkvormen en toetsing

In de cursus zal het geleerde middels diverse werkvormen aangeboden worden o.m presentatie, demonstratie, videovoorbeelden. De deelnemers oefenen aan de hand van voorbeeldcasuïstiek,

eigen casuïstiek of eigen ervaringen met de technieken. Gedurende het inleidende deel van de cursus doorlopen de deelnemers het cognitief gedragstherapeutische proces aan de hand van een onderlinge gedragsmodificatie programma (OGM). In het verdiepende deel van de cursus werken de deelnemers aan een mini n=1 aan de hand van het cognitief gedragstherapeutische proces. Afstemming van behandelingen in een behandeloverleg dan wel collegiale intervisie komt eveneens aan bod.

Doelstellingen van deze cursus

De deelnemer heeft/kan aan het eind van de cursus:

Basiscompetenties van de cognitief gedragstherapeut

1. Basiskennis over het cognitief gedragstherapeutische proces
2. Samenwerkingsrelatie aangaan met de volwassenen, het kind of de jeugdige (en de ouders)
3. Gegevens over het functioneren en de problematiek samen met cliënt (en de ouders) ordenen in een holistische visie/probleemsamenhang. Samen met de cliënt komen tot een probleemkeuze (algemeen en stoornisspecifiek)
4. Samen met de cliënt (en de ouders) bepalen van registratieopdrachten (algemeen en stoornisspecifiek), het opstellen van een topografische, functionele en betekenisanalyse
5. Samen met de cliënt (en de ouders) behandeldoelen en behandelplan vaststellen (algemeen en stoornisspecifiek)
6. Kennis van en ervaring met cognitief gedragstherapeutische technieken (gericht op zowel volwassenen als kinderen en jeugdigen)

Stoornisspecifieke competenties

Kennis van de geldende richtlijnen en evidence based interventies per stoornis. Kennis en ervaring met toepassen van cognitief gedragstherapeutische technieken bij volwassenen en kinderen/jeugdigen per stoornis

Therapeutische vaardigheden

- Opstarten en onderhouden van werkrelatie met de cliënt en eventueel de ouders
- Gezamenlijk met de cliënt (en de ouders) komen tot analyse van klachten en oplossingen, behandeldoelen en behandelplan
- Psycho-educatie geven over de klachten of stoornis, uitleg over de behandeling
- Motivering en empowerment van de cliënt (en de ouders)
- Interventies op maat inzetten
- Oplossingen van de cliënt (en ouders) kunnen benutten, obstakels in de behandeling kunnen analyseren en hierop de interventie aanpassen

Doelgroep cursus:

(Ortho)pedagogen en psychologen die werkzaam zijn in de Geestelijke Gezondheidszorg, de Jeugdzorg of het onderwijs. Voorwaarde is dat de deelnemer voldoende casuïstiek heeft om het geleerde in de praktijk toe te passen.

Inspanning deelnemers

- **Per bijeenkomst** :Literatuur lezen en per artikel 1 stelling of 1 vraag voorbereiden. Voorafgaand aan de bijeenkomst mailt de deelnemer de stellingen en/of vragen door naar de docent
- **Vanaf bijeenkomst 1:** Onderlinge gedragsmodificatie: Tijdens het inleidende deel van de cursus (30 uur) werken de deelnemers tijdens de bijeenkomsten en tussen de bijeenkomsten door aan het onderlinge gedragsmodificatie programma. Het gedragstherapeutische proces van de OGM casus wordt in een verslag beschreven. De deelnemers toetsen elkaars verslag aan de hand van opgestelde richtlijnen. Afronding bijeenkomst 5
- **Vanaf bijeenkomst 2:**
Per bijeenkomst bereidt een groep deelnemers een presentatie voor met weergave van de literatuur en het onderwerp van de bijeenkomst. De werkvorm kan variëren: powerpoint, video, literatuurbespreking, demonstratie, stellingen, interactieve opdracht.
- **Voorafgaand aan bijeenkomst 6** : selectie van casus die kan dienen als mini n=1 gedurende de cursus (verdiepende deel). Deze casus zal door de hele cursus (tijdens bijeenkomsten en tussen de bijeenkomsten) als kapstok dienen voor het doorlopen van het cognitief gedragstherapeutische proces en het toepassen van de geleerde technieken.
- **Vanaf bijeenkomst 6 Mini n=1:** het gedragstherapeutische proces van de n= 1 casus wordt in een verslag beschreven aangevuld met reflecties op het leerproces en de intervisie/n= 1 besprekingen tijdens de bijeenkomsten. De deelnemers toetsen elkaars n=1 aan de hand van opgesteld richtlijnen.
- **Voorafgaand aan bijeenkomst 6 t/m 16:** Voorbereiden casuïstiek passend bij het onderwerp van de bijeenkomst of vorige bijeenkomsten. Successen en obstakels in de behandeling inventariseren , alsook inhoudelijke vragen. Twee deelnemers bereiden de casus en intervisievragen schriftelijk voor ter voorbereiding op (plenaire) intervisie ofwel behandeloverleg (1 A4).
- **Oefenen van technieken.** De cognitief gedragstherapeutische technieken worden (plenair of in subgroepen) geoefend en gepresenteerd aan de hand van voorbeeldcasuïstiek, eigen casuïstiek of eigen ervaringen (onderlinge gedragsmodificatie)
- **Deelname intervisie/behandeloverleg (plenair of in subgroepen):** De deelnemers nemen actief deel aan intervisie of behandeloverleg waar wordt besproken; n=1

behandeling, eigen casuïstiek , voorbeeld casuïstiek, eigen ervaringen (onderlinge gedragsmodificatie OGM)

De toetsing van de deelnemers bestaat uit

- Niveau en verwerking van vragen/stellingen nav literatuur
- Niveau van presentatie literatuur/onderwerp bijeenkomst
- Niveau bijdrage aan intervisie/behandeloverleg
- Niveau van beheersing technieken na uitleg, demonstratie en oefenen
- OGM verslag met daarin opgenomen reflectie van eigen leerproces beoordeeld door mede deelnemers en docent
- Mini n= 1 verslag met daarin opgenomen reflectie van eigen leerproces, beoordeeld door mede deelnemers en docent

De gemiddelde beoordeling van deze toetsen vormt de eindbeoordeling van de deelnemers.

Vereiste aanwezigheid: 90 %

Aan te schaffen literatuur

- Bogels, S.M & Oppen, van P. (2011) *Cognitieve Therapie:theorie en praktijk* Tweede druk 2011 ISBN 9789031383092
- Cladder, J.M., Nijhoff-Huijsse, M.W.D & Mulder, G.A.L.A (2009) *Cognitieve gedragstherapie met kinderen en jeugdigen*. Zevende gewijzigde druk 2009 ISBN 97890222222
- Korrelboom K. & Broeke,ten E. (2014) *Geïntegreerde cognitieve gedragstherapie*. Tweede druk 2014 ISBN 9789046903810
- Prins, P.J.M, Bosch, J.D & Braet, C (2011) *Methoden en technieken van gedragstherapie bij kinderen en jeugdigen*. Tweede herziene druk 2011 ISBN 978903138974

Verplichte literatuur

In de cursus wordt in totaal 1060 pagina's verplichte literatuur opgegeven vanuit de aan te schaffen boeken en aanvullende artikelen. Deze aanvullende artikelen worden verstrekt door King nascholing.

Er wordt verwezen naar aanbevolen literatuur, richtlijnen voor behandeling en evidence based behandelprotocollen.

Onderdelen per bijeenkomst

1. Terugblik op vorige bijeenkomst

Bespreken van ervaringen uit de praktijk en vragen (docent)

2. Theoretische verdieping onderwerp bijeenkomst

Groep deelnemers behandelt onderwerp van de bijeenkomst /de literatuur: presentatie stelling/vragen/casus/andere werkvorm

Overige deelnemers bereiden per artikel een stelling of vraag voor ter bespreking in de bijeenkomst en mailen deze voorafgaand aan de bijeenkomst aan de docent.

3. (Aanvullende)bespreking geschiedenis en van fasen cognitief

gedragstherapeutisch proces, leertheorieën, cognitieve theorieën, theorie van stoornissen, richtlijnen, evidence based behandelprotocollen, cognitief gedragstherapeutische technieken adhv beeldfragmenten en/of demonstratie van technieken, valkuilen en mogelijke obstakels in behandeling (docent)

4. Oefenen met analyseren van problemen en oplossingen: samen met de cliënt (en ouders) opstellen van een holistische visie, topografische analyse, functie analyse en/of betekenisanalyse bij voorbeeldcasuïstiek, casuïstiek onderlinge gedragsmodificatie en/of eigen (mini n=1) casuïstiek.

5. Oefenen met cognitief gedragstherapeutische technieken in subgroepen en/of plenair. De oefeningen worden gecentreerd rond voorbeeld casuïstiek, eigen casuïstiek of casus mini n=1/casuïstiek OGM. Aansluitend het verdiepen van de technieken door bijvoorbeeld nabespreken van het rollenspel, plenaire presentatie door deelnemers van de technieken, beeldmateriaal of voorbeeldpresentatie.

6. Collegiale intervisie/behandeloverleg: successen, obstakels, dilemma's en vragen ten aanzien van therapeutische vaardigheden en (persoonlijke) uitvoer van cognitief gedragstherapeutisch proces worden ingebracht in intervisiegroep (plenair of in subgroepen). (Multidisciplinaire) behandelbespreking van casuïstiek (plenair of in subgroepen)

7. Werken aan Onderlinge gedragsmodificatieprogramma (OGM) en/of mini n=1

8. Bespreken van huiswerkopdrachten voor volgende bijeenkomst

9. Korte evaluatie van de bijeenkomst.